

Colonoscopie

Inhoud

Inleiding.....	3
Vorzorgsmaatregelen	3
Vorbereidingen	3
Vorbereiding bij onderzoek tussen 08.00 en 12.30 uur	5
Vorbereiding bij onderzoek tussen 13.00 en 16.30 uur	5
Dag van het onderzoek	6
Het onderzoek.....	7
Pijn.....	8
Na het onderzoek.....	8
Wanneer contact opnemen?	9
Uitslag	9
Tenslotte	9

Inleiding

Als iemand darmklachten heeft, kunnen verschillende onderzoeken nodig zijn. Deze brochure geeft u informatie over een colonoscopie, een onderzoek waarbij de dikke darm (en eventueel het laatste deel van de dunne darm) van binnen wordt bekeken met een flexibele, bestuurbare kijker, een zogenaamde endoscoop. Endo betekent 'van binnen' en scoop betekent 'kijker'. Zo'n onderzoek heet een 'endoscopie'.

Voorzorgsmaatregelen

Het is belangrijk dat u onderstaande adviezen opvolgt.

- Indien u antistollingsmedicatie gebruikt waarbij u begeleid wordt via de trombosedienst, wordt u geadviseerd om met de voorschrijvend arts van deze medicatie of met de aanvragend arts van het onderzoek te overleggen of de medicatie gestopt mag worden voor het onderzoek. Als de datum van het onderzoek bekend is willen wij u vragen om met de trombosedienst te overleggen over de exacte stopdatum en de afspraken omtrent herstarten. U ontvangt hierover nog aanvullende informatie bij het intakegesprek. Op de dag van het onderzoek wordt door middel van een vingerprik gecontroleerd of uw bloed de juiste stollingswaarde heeft voor het onderzoek;
- Inname van ijzertabletten dient 7 dagen vóór het onderzoek gestaakt te worden. IJzertabletten kleuren de darminhoud zwart en kunnen daarom het onderzoek bemoeilijken;
- Meld, als u diabetespatiënt bent, insulinegebruik aan uw behandelend arts of diabetesverpleegkundige in verband met de voorbereiding die u moet volgen. Neem op de dag van het onderzoek de prikpen en de bloedglucosemeter mee;
- Meld aan uw behandelend arts als u een pacemaker of inwendige defibrillator heeft. Er zijn dan aanvullende maatregelen nodig;
- Meld aan uw behandelend arts als u mogelijk zwanger bent;
- Overige medicijnen kunt u normaal blijven innemen, minstens 1 uur nádat u Moviprep® heeft ingenomen.

Vorbereidingen

Belangrijke instructies voor schone darmen

Om de dikke darm van binnen goed te kunnen bekijken is het belangrijk dat deze helemaal schoon is. Dit moet u in de dagen voorafgaand aan het onderzoek thuis zelf doen. De voorbereiding bestaat uit veel drinken, een vezelbeperkt dieet volgen en een laxermiddel gebruiken. Het moment waarop u start met het laxermiddel is afhankelijk van het tijdstip van het onderzoek.

Het is belangrijk dat u de aanwijzingen voor deze voorbereiding goed opvolgt. Als uw dikke darm niet goed schoon is, kan het onderzoek niet plaatsvinden. **Uw darmen**

zijn schoon als uw ontlasting waterdun is en een heldere, doorzichtige kleur heeft, zonder vaste stukjes. Als tijdens het onderzoek blijkt dat de dikke darm niet schoon is, wordt het onderzoek stopgezet. Het onderzoek wordt dan op een andere datum, na een nieuwe darmreiniging uitgevoerd.

Laxeren bij diabetes

Bent u diabetes patiënt? U dient voor het innemen van het laxeermiddel Moviprep® contact op te nemen met uw diabetesverpleegkundige om eventueel de hoeveelheid insuline aan te passen. U kunt ook contact opnemen met de praktijkondersteuner van uw huisarts.

Vezelbeperkt dieet

Twee dagen voor het onderzoek start u met het vezelbeperkt dieet. Hieronder vindt u een overzicht van wat u wel en niet mag eten.

Wat mag u **niet** eten?

- Volkoren graanproducten zoals brood met zaden, volkorenbrood, volkoren en meergranen pasta en zilverrijst;
- Vezelige groenten zoals asperges, bleekselderij, zuurkool, snijbonen, sperziebonen, prei, doperwtten, peulvruchten, taugé, maïs, champignons, tomaten, ui, knoflook, spinazie, andijvie, paprika en rauwkost;
- Bepaalde fruitsoorten zoals sinaasappel, grapefruit, mandarijnen, kiwi, bramen, druiven, aardbeien en gedroogde vruchten;
- Noten, pinda's en zaden.

Wat mag u **wel** eten?

- Beschuit, wit of licht bruin brood met margarine of boter, magere vleeswaren, gekookt ei, hagelslag, chocoladepasta, honing, stroop, kaas en jam zonder pitjes;
- Zacht, rijp fruit of fruitconserven zonder pitjes, vezels of schil. Appelmoes en vruchtenmoes;
- Soep met stukjes vlees, vermicelli en/of soepballetjes (geen groenten!), aardappelen, witte rijst, pasta, macaroni, licht gebraden mager vlees, vis of kip (zonder vel);
- Gaar gekookte groenten zoals bloemkool, broccoli, worteltjes;
- Vla, pudding, kwark of yoghurt.

Recept Moviprep®

U haalt bij uw eigen apotheek, met het recept dat u gekregen heeft, de Moviprep®. Dit is een laxeermiddel. Hierbij wordt een bijsluiter toegevoegd. Hierin staat een andere voorbereiding dan beschreven staat in de brochure. Het is belangrijk dat u de voorbereiding in deze brochure opvolgt en niet die van de bijsluiter.

Vorbereiding bij onderzoek tussen 08.00 en 12.30 uur

Twee dagen vóór het onderzoek

Vanaf 08.00 uur start u met het vezelbeperkt dieet. U blijft dit volgen tot na het onderzoek.

De avond vóór het onderzoek

- 17.00 - 18.00 uur: lichte broodmaaltijd, hierna niks meer eten;
- 19.00 - 22.00 uur: inname één liter Moviprep® + één liter heldere vloeistof;
- Vanaf 22.00 uur rustperiode.

De ochtend van het onderzoek

- U mag geen ontbijt nuttigen;
- 05.00 - 07.00 uur: inname één liter Moviprep® + één liter heldere vloeistof;
- U moet deze tweede liter Moviprep® **uiterlijk 2 uur voor** aanvang van het onderzoek opgedronken hebben. Wij realiseren ons dat dit een heel vroeg tijdstip is, toch is het belangrijk dat u zich aan deze tijden houdt, omdat de darm anders niet leeg genoeg is en het onderzoek afgebroken moet worden;
- Als u het onderzoek krijgt na 10.00 uur, dan hoeft u pas om 06.00 uur te beginnen met drinken;
- Houd rekening met uw reistijd!

Vorbereiding bij onderzoek tussen 13.00 en 16.30 uur

Twee dagen vóór het onderzoek

Vanaf 08.00 uur start u met het vezelbeperkt dieet. U blijft dit volgen tot na het onderzoek.

De avond vóór het onderzoek

- 17.00 - 19.00 uur: lichte broodmaaltijd;
- 19.00 - 22.00 uur: heldere vloeistof drinken;
- Vanaf 22.00 uur rustperiode.

De ochtend van het onderzoek

- U mag geen ontbijt nuttigen;
- 06.00 - 8.00 uur: inname van de eerste liter Moviprep® + één liter heldere vloeistof;
- 08.00 - 10.00 uur: inname van de tweede liter Moviprep® + één liter heldere vloeistof;
- De tweede liter Moviprep® en tweede liter heldere vloeistof moet u **uiterlijk 2 uur** voor aanvang van het onderzoek gedronken hebben;
- Houd rekening met uw reistijd!

Het wordt sterk aangeraden om per liter Moviprep® minstens een liter heldere (géén rode) vloeistof te drinken. Het beste kunt u om de 15 minuten een glas Moviprep® drinken en na ieder glas Moviprep® 1 glas heldere vloeistof! **Veel drinken bevordert het resultaat van de darmreiniging en vergroot de kans op een succesvol onderzoek.**

Toelichting op begrip ‘heldere vloeistof’

- Voorbeelden van heldere dranken zijn: water, sportdranken, heldere bouillon, vruchtensap zonder vruchtvlees, limonadesiroop.
- Drink **géén** koolzuurhoudende dranken.
- Koffie en thee (zónder melk, eventueel wel met suiker) zijn toegestaan.
- Vermijd rood gekleurde dranken, zoals tomatensap, om verwarring met eventueel bloed in uw darm te voorkomen.
- Drink **géén** melkproducten.
- Drink **géén** alcoholische dranken.
- Drink niet te veel suikervrije (light) dranken. Omdat u niet mag eten is het belangrijk dat u op een andere manier voldoende suikers en zout binnenkrijgt. Extra suiker kunt u nemen in de vorm van waterijsjes (geen rode) of druivensuiker. Voor het zoutgehalte kunt u heldere bouillon nemen.

Als u de smaak van Moviprep® vies vindt, kunt u dit het beste koud drinken, wat limonadesiroop toevoegen en/of een rietje gebruiken.

Let op: Eet geen vast voedsel meer vanaf het moment dat u de inname van Moviprep® begint tot na het onderzoek.

Dag van het onderzoek

- Neem op de dag van het onderzoek thuis een douche of bad;
- Rook niet op de dag van onderzoek;
- Als u zich op de dag van het onderzoek ziek voelt, neem dan contact op met de Endoscopieafdeling. Het telefoonnummer vindt u op de achterzijde van deze brochure;
- Neem een lijstje mee met daarop de medicatie die u gebruikt;
- Maak, bij gebruik van nagellak of kunstnagels, 1 vinger vrij, bijvoorbeeld wijsvinger of middelvinger, dit om de zuurstofopname te kunnen meten.
- Neem geen waardevolle spullen mee. Bij verlies of diefstal kan Zuyderland Medisch Centrum hier niet aansprakelijk voor worden gesteld;
- Draag makkelijk zittende kleding.
- Neem een extra onderbroek mee.
- Als u formulieren heeft meegekregen om thuis in te vullen, vergeet deze dan niet mee te nemen.

Locatie

Het onderzoek wordt in Zuyderland Medisch Centrum Heerlen uitgevoerd. Op het afgesproken tijdstip meldt u zich bij de afdeling Endoscopie (Vleugel B, begane grond).

Afdeling Dagverpleging

Bij de afdeling Dagverpleging wordt u ontvangen door een verpleegkundige, die u voor en na het onderzoek begeleidt. Hij/zij kan u nog een aantal vragen stellen die van belang zijn voor het onderzoek. Vervolgens krijgt u een bed toegewezen.

Eventuele contactlenzen of bril dient u op de afdeling achter te laten.

Als voorbereiding op de ingreep krijgt u een infuusnaaldje ingebracht. De verpleegkundige van de Dagverpleging begeleidt u naar de onderzoeksruimte. Als het onderzoek en de eventuele ingreep klaar zijn, wordt u weer teruggebracht naar de afdeling Dagverpleging. Hier verblijft u nog enige tijd. Als u goed wakker bent, komt de arts nog naar u toe om zijn bevindingen met u door te spreken.

Het onderzoek

Tijdens het onderzoek wordt u begeleid door een verpleegkundige van de Endoscopieafdeling. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een Maag-Darm-Lever-arts, een verpleegkundig endoscopist of een Maag-Darm-Lever-arts in opleiding.

U krijgt door de MDL-arts via het infuusnaaldje een medicijn (Midazolam[®]) toegediend, een kortwerkend slaapmiddel, en zo nodig een (sterk) werkende pijnstiller (Fentanyl[®]). Hierdoor ervaart u het onderzoek als minder onaangenaam. Het medicijn maakt u wat slaperig en vermindert uw reactievermogen. Tijdens het onderzoek ligt u op uw linkerzij. Voor het onderzoek wordt een endoscoop gebruikt. Dit is een flexibele slang met aan het uiteinde een heel kleine camera met lampje. Het eerste deel kan in alle standen worden gebogen, waardoor het mogelijk is om de bochten van de darm te volgen. De endoscoop wordt voorzichtig door de anus naar binnen geschoven. De arts of verpleegkundige legt u uit wat er verder gaat gebeuren. Het inbrengen kan een drukkend gevoel of kramp veroorzaken, ook omdat tijdens het onderzoek lucht in de darm geblazen wordt. Door windjes te laten tijdens het onderzoek vermindert de druk in de buik. U hoeft zich hier niet voor te schamen, als de darm schoon is zijn de windjes geurloos. Tijdens het onderzoek kan het nodig zijn dat u een andere houding moet aannemen. Soms is het beter dat u op uw rug of rechterzij ligt. Ook kan het zijn dat de verpleegkundige op verzoek van de arts op uw buik steunt om de endoscoop van buitenaf tegen te houden.

Het voordeel van een endoscopie is dat de arts bepaalde afwijkingen zoals ontstekingen, zweertjes, bloedinkjes en gezwellen direct kan zien. Ook is het mogelijk via de endoscoop ingrepen uit te voeren.

Zo kunnen stukjes weefsel worden weggenomen voor nader onderzoek (biopsie), een bloeding gestelpt of een poliep verwijderd worden. Dit laatste gebeurt met een klein soort lasso welke om de poliep wordt getrokken (diathermische lis). De meeste van deze ingrepen zijn niet pijnlijk, maar veroorzaken soms wel wat bloedverlies.

Een colonoscopie duurt ongeveer 15 tot 40 minuten. Op indicatie wordt na de ingreep een slangetje ingebracht om de lucht die tijdens het onderzoek in uw darm wordt geblazen, te laten ontsnappen. Dit zorgt dat het opgeblazen gevoel een stuk minder wordt.

Pijn

Het onderzoek kan soms pijnlijk zijn, vooral als u in het verleden bent geopereerd in de onderbuik. Als u erg opziet tegen het onderzoek kan een kortwerkend slaapmiddel worden toegediend en zo nodig een pijnstiller, waardoor het onderzoek prettiger verloopt.

Omdat het hier om een medicijn met eventuele bijwerkingen gaat, besluit de arts die het onderzoek verricht pas na enkele metingen definitief of u het medicijn krijgt. Door middel van een meetapparaatje op de vinger wordt het zuurstofgehalte en de hartslag tijdens het hele onderzoek gecontroleerd. Ook wordt gedurende het onderzoek de bloeddruk (tensie) gemeten. Dit gebeurt iedere vijf minuten. Indien u apneu heeft en een CPAP (= ondersteuningsapparaat voor de ademhaling) gebruikt, dient u deze mee te nemen tijdens het onderzoek. Indien u deze niet bij zich heeft is het toedienen van ontspanningsmiddelen niet mogelijk

Voorzorgsmaatregelen na gebruik van Midazolam® (dormicum)

- Indien toegediend, moet u er rekening mee houden dat u na afloop van het onderzoek nog 45 tot 90 minuten op de afdeling moet verblijven, totdat u goed wakker bent.
- Als u Midazolam® (dormicum) krijgt is het de bedoeling dat u iemand meeneemt die u naar huis begeleidt. U mag namelijk 24 uur **niet zelfstandig** deelnemen aan het verkeer, ook niet met openbaar vervoer of taxi. Het is dus belangrijk dat u zorgt voor een begeleider die u komt ophalen op de dagverpleging.
- Degene die u begeleidt moet ouder dan 18 jaar zijn.
- Het is niet wenselijk jonge kinderen of baby's mee te nemen. Hun aanwezigheid op de dagverpleging kan storend zijn voor andere patiënten.

Na het onderzoek

Na het onderzoek verblijft u op de dagverpleging van de endoscopieafdeling, indien u besloten heeft om van Midazolam® (dormicum) gebruik te maken. Als de Midazolam® (dormicum) is uitgewerkt, mag u weer normaal eten en drinken, behalve

vettige en gekruide maaltijden en alcohol. U heeft misschien een opgeblazen gevoel. Winden laten geeft dan verlichting.

Doe het de dag van het onderzoek rustig aan.

Als tijdens het onderzoek een ingreep heeft plaatsgevonden, kunnen extra controles nodig zijn. De arts bespreekt dit met u. Als er bij u poliepen of andere stukjes weefsel zijn verwijderd, kan het zijn dat u de eerste twaalf uur na het onderzoek wat bloed bij de ontlasting heeft.

Wanneer contact opnemen?

Het is belangrijk dat u onmiddellijk contact opneemt met de Endoscopieafdeling als:

- u veel bloed verliest (een kopje vol);
- het bloeden aanhoudt;
- u na afloop hevige buikpijn of koorts krijgt (boven 38° C).

Buiten kantooruren neemt u contact op met de Spoedeisende Hulp en **dus niet met huisartsenpost**. De telefoonnummers vindt u achter in deze brochure.

Uitslag

Voordat u naar huis gaat bespreekt de arts of verpleegkundig endoscopist, die het onderzoek verricht heeft, de bevindingen met u. U krijgt een schriftelijk verslag mee voor de huisarts, die het onderzoek heeft aangevraagd, of de uitslag wordt schriftelijk doorgegeven aan de specialist bij wie u onder behandeling bent.

Wanneer er een stukje weefsel is weggenomen, wordt eerst het resultaat van het weefselonderzoek afgewacht; deze uitslag is ongeveer tien dagen later bekend en wordt u medegedeeld bij het eerstvolgende bezoek aan uw specialist of huisarts.

De werkwijze op de locaties Zuyderland Heerlen en Zuyderland Sittard-Geleen zijn nagenoeg gelijk, echter er kunnen kleine verschillen in de procedure en de logistiek voorkomen.

Tenslotte

- Volg de instructies met betrekking tot de voorbereidingen nauwgezet op;
- Bent u opgenomen geweest in een buitenlands ziekenhuis? Meld dit bij de afspraak;
- Wij adviseren u de brochure te bewaren. Als u vragen heeft, stel ze dan gerust. Op werkdagen kunt u bellen tussen 08.00 en 16.30 uur. De telefoonnummers vindt u op de achterzijde van deze brochure.

- Meer informatie vindt u ook op de internetsite van het Nederlands Genootschap van Maag-Darm-Leverartsen: www.mdl.nl

Zuyderland Medisch Centrum Heerlen

Algemeen (045) 576 66 66

Spoedeisende Hulp 576 72 00

(buiten kantooruren)

Polikliniek Maag-Darm-Leverziekten 576 65 55

Endoscopieafdeling 576 62 78

(Vleugel B, begane grond)

Zuyderland Medisch Centrum Sittard-Geleen

Algemeen (088) 459 77 77

Spoedeisende Hulp 459 78 76

(buiten kantooruren)

Polikliniek Interne Geneeskunde/Maag-Darm-Leverziekten

Afspraken 459 78 00

(09.00 tot 12.00 uur en 14.00 tot 16.00 uur)

Informatie 459 55 90

(08.30 tot 12.00 uur en 13.30 tot 16.30 uur)

Endoscopieafdeling 459 77 67

(Oost 35)

(09.00 tot 12.00 uur en 14.00 tot 16.00 uur)